

СРПСКА БАШТИНА

ИНСТИТУТ ЗА СРПСКУ КУЛТУРУ

Издавач

Институт за српску културу

За издавача

Доц. др Будимир Алексић

Уређивачки одбор

Доц. др Будимир Алексић, Никшић

Академик Зоран Лакић, Подгорица

Проф. др ГенADIЈ Филипович Ковалев, Воронеж, Русија

Проф. др Ашот Галстјан, Јереван, Јерменија

Доц. др Александр Николаевич Сквозников, Самара, Русија

Др Катина Димитрова, Велико Трново, Република Бугарска

Проф. др Љубомир Милутиновић, Бања Лука

Проф. др Александар Стаматовић, Источно Сарајево

Проф. др Драга Мاستиловић, Источно Сарајево

Проф. др Михаило Шћепановић, Београд

Проф. др Дејан Микавица, Нови Сад

Проф. др Горан Васин, Нови Сад

Проф. др Далибор Елезовић, Косовска Митровица

Доц. др Дмитриј А. Шевченко, Ростов на Дону, Русија

Др Душан Игњатовић, Никшић

Др Миодраг Чизмовић, Никшић

Др Радисав Маројевић, Никшић

Главни уредник

Др Никола Маројевић

Гостујући уредник

Доц. др Наталија Муравјева, Ростов на Дону, Русија

Штампа

Арт–Графика, Никшић

Тираж

500

Адреса издавача

Булевар 13. јула 21/3, 81400 Никшић, Црна Гора

Часопис је индексиран у:

Штампање овог броја омогућила је Влада Републике Србије.

СРПСКА БАШТИНА

година V, 1
Никшић
2020

Садржај**Књижевност**

НИКОЛА МАРОЈЕВИЋ, Човјек у Гогољевом „Шињелу“	9–19
АЛЕКСИЈЕ ГРГУР, Сlike колективног идентитета у спјевовима Смрт Самил-аге Ченгића, Горски вијенац и Крштења на Савици ...	20–28
БОЈАН СТРУЊАШ, Манастир Свете Тројице код Пљеваља и његови писари	29–40

Историја и историографија

БУДИМИР АЛЕКСИЋ, Лазо М. Костић о српском језику и српским писцима	43–62
DRAGAN RADOMAN, Reformer of the Ecclesial life and Enlightener Metropolitan of Montenegro and the Hills, Ilarion Roganovic (1863– 1882)	63–77
НЕМАЊА ПОПОВИЋ, Петар Карађорђевић на трону Србије – одједи у Црној Гори, преговори о савезу, и устав 1905.	78–84
РАТКО Р. МАРКОВИЋ РИЂАНИН, Етички мотиви за Добровољачки покрет Срба у Америци	85–91
СМИЉА ВЛАОВИЋ, Манастир Светог Апостола Марка у Подгорици ..	92–108

Политикологија, економија, филозофија, уметност

ЦЕРЕН БОЛДЫШЕВ / ЕКАТЕРИНА БОЖЕНКО, Особености управлення финансама предприятия	111–119
АЛИНА АЛЕКСЕЕВНА МЕНЈАЙЛОВА / НАТАЛИЈА НИКОЛАЕВНА МУРАВЬЕВА, Особенности перехода економик к циклическому типу	120–124
ИРИНА ГРАНОВСКАЈА, Интегрированные маркетинговые коммуника- ции: сущность и особенности их функционирования при реали- зации компанией стратегии повышения конкурентоспособности на рынке	125–137
АНАСТАСИЈА УСТЮЖАНИНА / АЛЕКСАНДРА НОВИЦКАЈА, Риск- менеджмент в системе управлення финансами предприятия	138–147
КАТИНА ДИМИТРОВА, Външният фактор и ескалацията на планираното распадане на Југославија	148–166
РАДИСАВ МАРОЈЕВИЋ, Кјеркегорово схватање човјека	167–172
ЗВЕЗДАНА ЕЛЕЗОВИЋ, Прилог истраживању феномена Косовског боја у српској ликовној уметности	173–180

Путописи

Зоран Матић / Миланка Тешовић, Земља срца 183–197

Библиопогија

Васиљ Јововић, План и програм уређења библиотеке Митрополије
црногорско-приморске 201–204

Научна критика

Драган Јаковљевић, Неутемељени анти-традиционализам 207–209

Жарко Б. Вељковић, О Глагољском натпису Жупе дубровачке 210–215

Прикази

Будимир Алексић, Занимљива и вишеструко корисна књига 219–221

Мирослав Додеровић, Прва монографија о Огледалу српском 222–224

Жарко Лековић, Вриједна монографија о Орахову 225–230

In memoriam

Будимир Алексић, In memoriam: Др Веселин Ђуретић (Мојановићи,
Зета, 17. III 1933 – Београд, 18. II 2020) 233–237

Александар Ђуковић, In memoriam: Ранко Јововић (1941–2020) или
Пјесник античке снаге у доба кукавна 238–239

Информације

Ђорђе Алексић, Научни скуп: Улога знаменитих личности из
српских земаља у историји Црне Горе 243–245

Архива

Српска патријаршија 249–250

Новица Ракочевић, Прослава Савин дана у Црној Гори 251–254

Прилог истраживању феномена Косовског боја у српској ликовној уметности

Др Звездана
Елсзовић

Институт за српску
културу Приштина
Лепосавић, Србија

УДК
75(497.11):94(497.11)“14”

Сажетак: У раду се говори о Косовском боју као теми која је заступљена код савремених српских ликовних уметника. Традиција косовског епа остала је дубоко урезана у сећање српског народа, који је мит о Видовдану преносио из генерације у генерацију. Трагику Косова српски народ је оплакивао као пад српског царства и пропаст цара Лазара, који се није придружио царству земаљском, већ краљевству небеском, постајући тако симбол националне посвећености целог народа. Одјек Косовског боја присутан је у савременој српској ликовној уметности, а праву сензацију је изазвала Лубардина слика *Косовски бој* настала 1953. Дела многих српских савремених ликовних уметника обилују мотивима инспирисаним Косовским бојем, односно косовском заветном тематиком.

Кључне речи: Косовски бој, Срби, ликовна уметност, сликарство, вајарство

О феномену Косовског боја и косовске тематике у српској ликовној уметности доста се писало а најзначајније студије на ову тему написали су Дејан Медакковић, Лазар Трифуновић и многи други. Косовски бој као тема јако је присутан и у стваралаштву савремених српских уметника те је ово питање увек актуелно код истраживача. Познато је да се историја и култура Срба на Косову и Метохији развијала и траје вековима, те представља предмет истраживања у српској науци. Реч је о простору који је у средњем веку био централни део српске државности и духовности. Према Зорану Аврамовићу култура Срба на овом простору током средњег века „потпуно“ је испуњена верским значењима. Књижевно стваралаштво, архитектура, музичка и свакодневна култура прожети су у то време духовно црквеним животом. Српска култура на Косову и Метохији бива угрожена продором Турака, а касније и Албанаца на ове просторе и „обликује значења“ одбране од процеса исламизације и албанизације.¹ Угрожена српска култура на овом простору

¹ Зоран Аврамовић, „Култура косовско метохијских Срба“, у *Друштво и култура Срба Косова и Метохије*, прир. З. Аврамовић (Косовска Митровица: Филозофски факултет, 2007), 66–67.

рефлектује посебан вид отпора који добија митолошко значење. Димитрије Богдановић, писао је да су губитак самосталности и турска владавина изменили у основи услове живота српског народа. Између борбе Срба за слободу и турског ропства, издваја се догађај који је постао симбол и одредница српске историје. Косовска битка има велики историјски значај и важно место у историјској свести српскога народа, те према Богдановићу спада у ред великих догађаја те врсте у Европи. Отпор који је Србија тада пружила турској најезди, сломљен је војно, али је мученичка смрт кнеза Лазара и опредељење за *царство небеско* и хришћанску веру остала дубоко упамћена у народној традицији српскога народа.²

Француски антрополог Госијо српску културу на Косову и Метохији посматра у контексту „Мита и легенде о Косову“, и значају овог простора за српску цркву као територије где се налази врело њене легитимности. Ту се налазе најзначајнији њени храмови и манастири и само њено седиште у Пећи. За српски народ је Косово место где се одиграо један од најзначајнијих догађаја из његове историје. Мада се на Косову догодио пораз српске војске, овај догађај се одувек славио у српском народу. Прича о Лазаревом косовском опредељењу уткана је у народну културу. Уместо таштине, земаљске победе и славе, Лазар је одабрао вечно, небеско царство и тиме се окренуо божјем избору.³

Косовска битка заузима посебно место у традицији и историји Срба, а косовски мит је постао симбол опредељења за борбу за слободу и правду.⁴ Пишући о косовском миту у српској култури Мирко Зуровац наглашава: „Луча косовског мита снажно просијава кроз доживљај косовског боја као историјског догађаја, кроз његово касније песничко и драматско обликовање, као и у потоњој научној и историјској свести и мишљењу српског народа.“⁵ Како је истакао Лазар Трифуновић *Косовски мит* „[...] у нашој култури има дугу и сложену историју...“⁶

Сећања на трагични косовски еп остала су дубоко урезана у сећање српског народа, који је мит о Видовдану преносио из генерације у генерацију. Косовски еп оплакивао је пад српске империје и пропаст цара Лазара, који се није придружио царству земаљском, већ краљевству небеском, постајући тако симбол националне посвећености целог народа. Видовданска етика јасно показује да су се косовски јунаци супротставили не само освајачу већ и унутрашњим силама зла које су разједале ткиво нације. Постоји снажна веза између српске историје, народног сећања и пост-косовског сећања у радовима српских уметника. Мит на коме је српски народ градио своју националну самосвест вековима негује стваралачки дух у српској уметности. Косовска трагедија инспирисала је најузвишеније песнике

² Димитрије Богдановић, *Књига о Косову* (Београд: Српска академија наука и уметности 1986), 208.

³ Жан Франсоа Госијо, *Религија и идентитет: југословенски случај* (Београд: Слио, 2009), 392–393.

⁴ Мирко Зуровац, „Луча косовског мита“, у *Уметност Косова и Метохије*, број I, ур. С. Раичевић (Косовска Митровица: Филозофски факултет, 2007), 11.

⁵ Исто, 17.

⁶ Lazar Trifunović, *Studije, ogledi, kritike* (Београд: Музеј савремене уметности, 1990), 203.

и подстакла многе ликовне уметнике да на свој начин представе овај велики догађај у српској историји.⁷ За све то време Српска православна црква негује косовски завет, Милош, Лазар и Косовски бој су постали мит и легенда и свакодневица српског човека.⁸

Митологија представља једно од значајних обележја српске културе и стваралаштва. Културни стожер српске митолошке свести је Косовски бој или Видовдан. Према Госијоу, Косовски бој је сублимиран у религиозни мит, који се стварао под вековном отоманском окупацијом. Он представља религиозни мит, доминацију „[...] истовремено божијег избора (који је позвао Лазара к себи) и Лазаревог избора (коме је Бог био дражи од победе).“ Тиме је српски народ кроз ову легенду постао изабрани народ, а Лазарева жртва угледа се на Христову жртву.⁹ Поимање Косова обликује националну и културну свест српског човека. Ово је и важна црта народне душе динарског човека, који жели да „освети Косово“, на коме је изгубио државу и слободу. Симболичка значења Косовског боја су опредељење за „[...] царство земаљско и царство небеско“. Косовска предања су уграђена у менталитет српског човека, али и у основу уметничког стваралаштва кроз историју. Косовско памћење и митска свест, градили су ону слободарску мисао која је водила Србе да се изборе за слободу и независну државу. Задужбинарство, Зоран Аврамовић назива „[...] питомом лозом српске културе“, и оно је као култура Срба на Косову и Метохији, део српског културног идентитета.¹⁰ Госијо наглашава да Косовско завештање, учи српски народ да његов пораз и вековно ропство не значе његову слабост већ, насупрот, његову духовну величину и да, ма колико била страшна, та искушења најављују спасење.¹¹

Велики српски ликовни ствараоци су реализовали своја дела на тему Косовског боја, још је седамдесетих година 18. века Амвросије Јанковић насликао слику Косовски бој у трпезарији Врдничког манастира.¹² У XIX веку је међу првима Адам Стефановић (1832–1887), насликао читав низ дела на ову тему са Павлом Чортановићем (Косовски циклус). Почетак XX века, донео је позната остварења Уроша Предића, *Косовка девојка* и *Кнез Лазар се одриче земаљског царства*. Затим је ту изванредно дело *Споменик косовским јунацима* Ђорђа Јовановић. Јовановићева скулптура садржи око 300 споменика, статуа, попрсја, медаља и плакета. Јовановић је 1892. добио прву награду на конкурс за изградњу косовског споменика, а 1900. на Светској изложби у Паризу, златну медаљу. На пирамидалну композицију аутор је поставио барјактара Бошка Југовића, из чијих руку вила прима заставу. Подножје споменика красе два рељефа: причешће Лазарове војске и Милош убија Мурата, као и две седеће фигуре: Србија и Гуслар. Компо-

⁷ Zvezdana Jović, 2005, „Vidovdanski spomenici u Kruševcu – prilog istoriji kulture prestonice kneza Lazara“, Baština, no. 19, 197–206.

⁸ Момчило Суботић, *Српски национални идентитет: историјски и савремени изазови*, Политичка ревија, 3, 2011, 23.

⁹ Жан Франсоа Госијо, *Религија и идентитет: југословенски случај*, 393.

¹⁰ Зоран Аврамовић, *Култура косовско-метохијских Срба*, 70.

¹¹ Жан Франсоа Госијо, *Религија и идентитет: југословенски случај*, 393.

¹² Миодраг Коларић, „Бој на Косову“ Амвросија Јанковића, *Зборник радова Народног музеја*, III, 233–236.

зиција споменика инспирисана је народним епом, а сам споменик одражава политичку слику тадашње Србије. Аутор је изразио тенденцију повезивања идеализације и реалног поступка, посебно истичући је у обради детаља. Ђорђе Крстић је 1905. представио своју слику *Обређење главе кнеза Лазара*. Међу остварењима везаним за косовску тематику истакнуто место има и *Видовдански циклус* Ивана Мештровића, али и дела многих аутора.¹³

Тематика Косовског боја присутна је и у савременој српској ликовној уметности, а праву сензацију је изазвао Лубардин *Косовски бој* који је настао 1953. Овом сликом Лубарда се придружио нашим многобројним уметницима, који су сваки кроз свој филтер запажања пружили уметнички приказ овог заветног догађаја српске историје и тиме ставили нагласак на осећање трајања теме присутне у српској уметности. Лубардин *Косовски бој* (за коју Лазар Трифуновић каза да је „Лубардин споменик Косовском боју“), налази се у Новом двору, здању које користе председник Србије и његове службе. Ово уметничко дело великог значаја у збирци је уметничких дела Новог двора, са још 168 остварења различитих аутора, која представљају вредно културно добро.¹⁴

Познато је да је главни мотив Лубардиног послератног сликарства представљала идеја сукоба, њој је све подређено, „структура слике, карактер предмета, функција боје и линије“. То је пресудно у уметниковом одабиру тематских садржаја, којима разрађује основне теме. Слика битке: *Бијка на Вучјем Долу, Косовски бој, Суџјеска, Први српски усџанак*, потом сцене велике жртве (*Промеџеј, Крагујевац*), као и све оно што симболише сукоб. На делима се уметник потпуно фокусирао на једну тему, тако да нам делује као да је тих двадесет година сликао једну слику.¹⁵

Петар Лубарда, *Косовски бој*, 1953.

¹³ Видети: Дејан Медаковић, *Косовски бој у ликовним уметностима*.

¹⁴ Миодраг Коларић, *Ликовне кријивке* (Београд: С. Машић, 1991), 210.

¹⁵ Лазар Трифуновић, Петар Лубарда, Каталог изложбе „Уметници чланови САНУ“, Београд, 1980, 207.

Косовски бој – монументална композиција драматичног израза, носи јаку и чисту боју и композицијске ритмове, окрећући се од рационалне и естетске конструкције слике. Универзалним ликовним говором, а задржавајући драматиком испуњен приказ, Лубарда спроводи *бој* на платну. У сукобу боја, црвене, усред гомиле плавих и зелених, преко жутих, до белих површина, аутор нас упућује на препознавање драматичног дешавања. Осим плаветнила и сивила, набаченом црвеном бојом у доњем десном углу композиције заправо разазнајемо лежећи предњи део коњског тела. Из широм отворених уста штрче бели зуби. Дијагонално од овог призора, у левом горњем углу запажамо белу главу коња са наглашеним црвеним разјапљеним устима, а преко пута ње виси, претпостављамо, светлобраон-златна рука, па црна и смеђа, слутимо, глава. У распону свега тога, протежу се извесни бели, црвени, жути, смеђи, црни потези у различитим правцима, који указују и на уздигнуте мачеве устремљене ка мрком *Мурашу*. На слици нема ни Милоша, ни Мурата, ни Срба, ни Турака. Сваки историјски лик је потпуно остављен и на слици га нема. „Али једним огромним замахом, једном, у нашем сликарству дотле невиђеном динамиком, са маскама наместо лица, Лубарда је сликарски исковао једну поему херојства човековог. И српског, и турског, и свих људи. Он је том малом свакодневном човеку удахнуо надчовечанску снагу, он је изразио његову општу, универзалну вредност.“¹⁶ Уметник је поставио праве смернице за запажање и тумачење у том свеколиком простору. Пружио нам је могућност да сами разоткријемо актере призора, преносећи поруку да се кроз приказану битку, заправо сагледава непрестана борба између цивилизацијских вредности, између зла и добра.

Одјек Косова и Метохије присутан је у српској ликовној уметности друге половине XX века, Лазар Возаревић и Александар Томашевић, сваки на свој начин покушавали су да косовском завету „удахну нов живот“.¹⁷ Вредна уметничка остварења на тему Косовског боја налазе се данас у Крушевцу, благодаревно одлуци да се обележававање шестогодишњице Косовске битке, одржи у овом граду. Реч је о споменику Кнеза Лазара, аутора Небојше Митрића, мозаицима Младена Србиновића, као и композицији *Обрешћење Лазарево* Милића од Мачве.¹⁸

Међу савременим српским сликарима који су стварали на ову тему издвојили бисмо и Ољу Ивањицки, чија је слика *Косовски бој* настала у оквиру великог сликарског конкурса „Бој на Косову, шест векова...“.

Срето Бошњак пише: „Оља Ивањицки је сликар сасвим посебног профила, раскошне маште и сјајне, прецизне опсервације. Фигуративац, који формом истражује најсуптилније садржаје бића суоченог са великим изазовима времена, магијом, религијом и научним открићима. Један је од оснивача Медиале у којој је открила фантастично зрачење историје, метафизике и симболике и наслутила дубину порука великих сликарских мајстора про-

¹⁶ Lazar Trifunović, *Studije ogleđi kritike*, 97–98.

¹⁷ Дејан Медаковић, *Косовски бој у ликовним уметностима* (Београд: Српска књижевна задруга, 1990), 51–52.

¹⁸ Zvezdana Jović, 2005, „Vidovdanski spomenici u Крушевцу – prilog istoriji kulture prestonice kneza Lazara“, *Baština*, no. 19, 197–206.

шлости. Раскошног сликарског рукописа, сложене семантичке структуре, загонетна и поетски осветљена, њена слика нуди не само снажан доживљај већ и неку магијску спознају суштине и судбине отуђеног света. Она је знак опомене и симбол наде, али пре свега – израз моћи сликарског духа и трајне лепоте сликарске материје.¹⁹ Заснован на догађају са историјском тематиком, времену којим је инспирисан, триптих *Косовски бој* са препознатљивим ликовима и симболима, осликава драматичну истину. Иако састављена од три платна у низу, слика одише компактношћу, где се догађај са краја првог платна наставља на другом, одакле следи везивање за треће. Ове садржаје можемо и одвојено сагледавати, а притом их доживљавати као потпуно, целовито и оствариво решење. Настала комуникација између ова три платна, осликава снажан привид стварности, уводећи нас у догађај који се одиграо пре шест векова. Тема Косовске битке пружила је уметници могућност да оновремености понуди увид у прошлост, остављајући притом свој лични агенс и зналачко владање покретима при приказивању историјске рефлексије. Читава композиција изгледа као обавијена светлосним велом, уочавамо жестину потеза и чврстину насликаних форми. У изузетно брзом простору, ритмички неодмереном, читава се борба на живот и смрт. У централном делу наслућујемо или препознајемо свети лик цара Лазара, који је, јашући на коњу, спреман да одговори на мач турском ратнику (окренутом леђима према посматрачу). Истичу се и плавичасто-сиво-беле нијансе ратничког оклопа на белом коњу, оштрице на врховима мачева и бели крстови који видно извиру из кржаве позадине. У гро – плану левог угла композиције препознајемо српског ратника, надамак којег се истиче крвави бојур. Граничну линију *бојног њоља* са стварношћу чине: прободена тела ратника са доње стране композиције, Косовка девојка која поји рањеног витеза са леве, светли крстови и усијани мачеви са горње, и силни ратници који долазе са десне стране, а својом снагом и одлучношћу уливају оптимизам у целу композицију.

Оља Ивањицки, *Косовски бој*, триптих, уље на платну 276 x 200, 1989.

¹⁹ Срето Бошњак: *Медиала* (Београд, Службени гласник, Српски културни клуб, 2006), 118; Elezović, Z. 2008, „Triptih Kosovski boj Olje Ivanjicki“, *Baština*, no. 24, 285–287.

Косовски бој увек је имао велики историјски значај и изузетно место у историјској свести српскога народа, и отпор који је Србија тада пружила турској најезди, као и мученичка смрт кнеза Лазара и одређење за *царство небеско* и хришћанску веру остала је дубоко упамћена у народној традицији српскога народа. Савремена српска ликовна уметност обилује мотивима инспирисаним Косовским бојем, односно Косовском заветном тематиком. Данас је тема Косовској боја у српској ликовној уметности јако присутна и тешко би било обрадити све уметнике који стварају инспирисани овом тематиком. Оно што треба истаћи, јесте да су водећи српски уметници, пружили уметнички приказ овог заветног догађаја српске историје и тиме ставили нагласак на трајање теме увек присутне у српској ликовној уметности.

Литература

- Elezović, Zvezdana. 2009, „Kosovske teme paviljona Kraljevine Srbije na međunarodnoj izložbi u Rimu 1911. godine“, *Vaština*, no. 27, 261–267.
- Аврамовић, Зоран. „Култура косовско метохијских Срба“, у *Друштво и култура Срба Косова и Метохије*, прир. З. Аврамовић. Косовска Митровица: Филозофски факултет, 2007, 66–67.
- Богдановић, Димитрије. *Књига о Косову*. Београд: Српска академија наука и уметности 1986.
- Бошњак, Срето. *Медиала*. Београд: Службени гласник, Српски културни клуб.
- Госијо, Жан Франсоа. *Религија и идентитет: југословенски случај*. Београд: Clío, 2009.
- Elezović, Zvezdana. 2011, „Uspех srpske skulpture na Svetskoј izložbi u Parizu 1900. godine“, *Vaština*, no. 30, 305–311.
- Зуровац, Мирко. „Луча косовског мита“, у *Уметности Косова и Метохије*, број I, ур. С.
- Jović, Zvezdana. 2005, „Vidovdanski spomenici u Kruševcu – prilog istoriji kulture prestonice kneza Lazara“, *Vaština*, no. 19, 197–206.
- Кадијевић, Ђорђе. *Медиала*. Београд: Службени гласник, Српски културни клуб.
- Коларић, Миодраг. “Бој на Косову” Амвросија Јанковића, *Зборник радова Народног музеја*, III, 233–236.
- Коларић, Миодраг. *Ликовне кријстике*. Београд: С. Машкић, 1991.
- Медаковић, Дејан. *Косовски бој у ликовним уметностима*. Београд: Српска књижевна задруга, 1990.
- Пантелић, Весна. *Бој на Косову, шест векова...*, Галерија ВИД Београд; Народни Музеј Крушевац, Београд-Крушевац, 1989.
- Протић, Миодраг. *Српско сликарство века*. Београд: Нолит.
- Раичевић (Косовска Митровица: Филозофски факултет, 2007)
- Суботић, Момчило, Српски национални идентитет: историјски и савремени изазови, *Политичка ревија*, 3, 2011, 1–35.
- Трифуновић, Лазар, Петар Лубарда, Каталог изложбе „Уметници чланови САНУ“, Београд, 1980.
- Trifunović, Lazar. *Studije ogledi kritike*. Београд: Музеј савремене уметности, 1990.

Zvezdana Elezović

Contribution to the study of the phenomenon of the Kosovo Battle in Serbian Fine Arts

Abstract

The paper discusses the Battle of Kosovo as a theme that is represented by contemporary Serbian visual artists. The tradition of the Kosovo epic has remained deeply embedded in the memory of the Serbian people, who carried the myth of Vidovdan from generation to generation. The Serbian people mourned the tragedy of Kosovo as the fall of the Serbian empire and the downfall of Tzar Lazar, who did not join the Kingdom on Earth but the Kingdom of Heaven, thus becoming a symbol of the national commitment of the entire people. The echo of the Battle of Kosovo is present in contemporary Serbian Fine arts, and the real sensation was caused by the Lubardin's the Battle of Kosovo, which originated in 1953. The works of many Serbian contemporary visual artists abound with the motifs inspired by the Battle of Kosovo and the Kosovo pledge theme.

Keywords: the Battle of Kosovo, Serbs, Fine Arts, painting, sculpture